

NEZNÁMÝ PLZEŇSKÝ TISKAŘ ANTONÍN BARDOUN

Ila Šedo (Plzeň)

Antonín Bardoun – an Unknown Printer from Pilsen

Abstract: The article summarises information on the Pilsen amateur printer, graphic artist and bibliophile Antonín Bardoun. It contains an inventory of his prints and graphic sheets. It records significant events of his life and describes his fate.

Keywords: Antonín Bardoun – printer – graphic artist – bibliophile – Pilsen

V meziválečné plzeňské knižní kultuře se vedle známých postav, etablovaných již v dalších uměleckých oborech, objevuje zcela okrajově, bez kontaktů osobních či spolkových, osobnost železničního úředníka Antonína Bardouna.¹

O jeho osobním životě se dochovalo velmi málo dokladů. Ze sporadických archivních pramenů² je zjištěno, že se narodil 9. dubna 1894 v Ledvicích, což je obec v podhůří Krušných hor, nedaleko Teplíc. V záznamech je jeho otec uveden jako topič. Dle přihlášek k pobytu se do Plzně rodina přistěhovala z Hrádku (okr. Rokycany) v květnu roku 1900. V dospělosti vystřídal několik plzeňských adres, poslední, zapsaná v Listě rejstříkovém, je Úslavská 577. Na knihách, jež daroval muzeu, je poznamenána plzeňská čtvrť Lobzy. Při pozdějším průzkumu archivních pramenů jsem našel na rubu jednoho ohlašovacího lístku poznámku, že se osoba odstěhovala do Prahy, do Dlážděné ulice č. 5. Bohužel, v domě nyní sídlí Správa železnic a o bývalých nájemnících neví nic. V Národním archivu, ve fondech Policejní ředitelství Praha II – evidence obyvatelstva byly nalezeny dvě karty s přihlášením k trvalému pobytu. Z nich vyplývá, že se Antonín Bardoun roku 1942 (30. 4.) přestěhoval do Prahy, na Žižkov. V kartě je také poznámka, že byl v té době rozveden.³ Jako první pražské bydliště je uvedena adresa Chodská 1, v nájmu u pí Horáčkové. Druhá adresa, a poslední, je Krásova 26. Po roce 1945 byl Bardoun obviněn z nepřátelského chování. V řízení, které bylo proti němu vedeno, se uvádí, že byl od roku 1939 členem politického sdružení Vlajka. Na svoji obhajobu Bardoun uvedl, že členství trvalo pouze půl roku a nevykonával žádné funkce ani žádnou aktivitu. Ve své obhajobě zdůrazňoval své členství

ve Spolku českých bibliofilů, Spolku exlibristů a dále to, že je přispívajícím členem Hollaru a Sdružení výtvarníků. Pro účely této statě je důležité, že v obhajobě píše i o svých aktivitách vydavatelských. Chlubí se svými styky s Petrem Bezručem, uvádí, že mu jako podzemní tisky vydal dvě básně „Nový rok 1945“ a „O Velikonocích“. Údajně chystal další Bezručův tisk. K těmto titulům přidal další svůj titul, „Vlčejn“,⁴ a chystanou Apollinairovu báseň „Ubrousek básníků“.⁵ V archivní složce, kde jsou uloženy výše zmíněné informace, je přiložen další Bardounův tisk, „Dvě novoročenky“. V úvodu s textem M. M. Poláčkové je uvedeno, že první k roku 1940 doprovází verše Jana Nerudy „Jen dál!“ a dřevoryt rozsévačky pod Řípem a druhou uvádí dřevoryt krajiny s bouří a duhou jako symbolem naděje. Verše „Pátý květen“ jsou dílem A. Bardouna. Všechny tyto stránky jsou tištěny jako skládačka (harmonika) 5 stran. Poláčková píše, že „tisk pro přátele v počtu 55 výtisků ručně vysázal a vytiskl v Praze, v srpnu 1945“. Vyšetřování, které bylo proti němu vedeno, bylo zakončeno relativně mírným trestem. Byl přeřazen na nižší pracovní pozici a byl mu o 10 % snížen plat na dobu půl roku.⁶

Z poznámek, ať již v jeho knihách, či archivních dokumentech, je patrné, že pracoval jako železniční úředník. Datum úmrtí 19. listopadu 1976 uvádí pouze portál Wikidata.⁷

Bardounovy umělecké počátky jsou, při tak malé míře informací, zahalený naší neznalostí. Poprvé se objevuje jako grafik v časopisu *Umělecká revue Veraikon: grafická edice*, který redigoval Emil Pacovský. Ve 13. ročníku, který vyšel roku 1927, je za stranou 110 uveřejněn původní linoryt

¹ JINDRA 2010, s. 8–25; SKÁLA 2018, s. 680–706; PETLAN 1933, s. 19–33.

² Archiv města Plzně, Národní archiv, Archiv bezpečnostních složek, Archiv hlavního města Prahy.

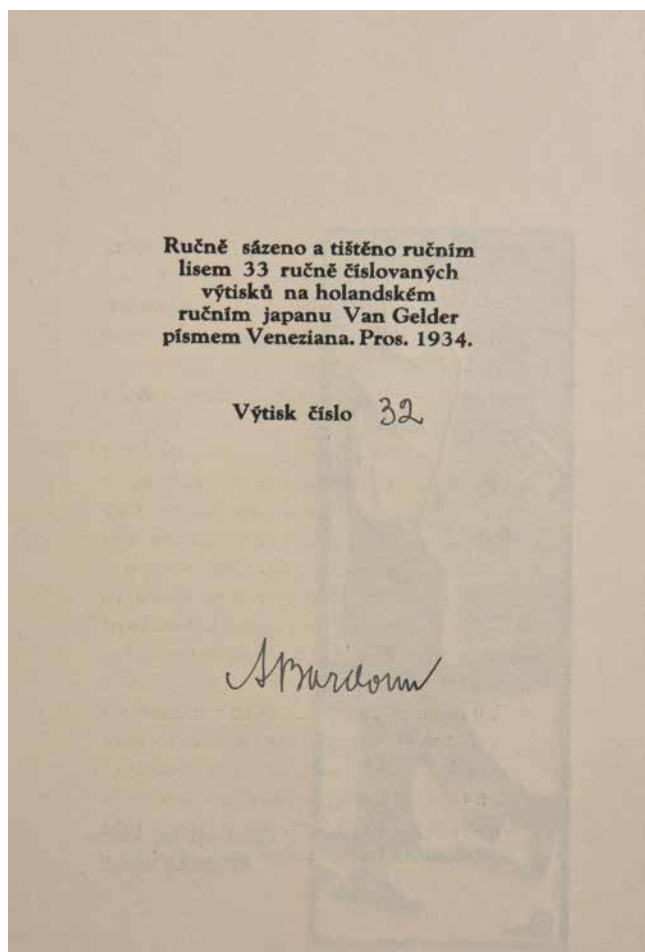
³ V kartě Policejní přihláška uvádí jako předchozí bydliště Plzeň, Božkov č. 14.

⁴ Vlčejn má ovšem v tiráži uvedeno „Plzeň 1940“, viz strana 4.

⁵ Bardounovo vydání neznám a nikde jsem na něj nenarazil, titul je v souborném katalogu uveden pouze jako vydání B. Krýsy z roku 1931.

⁶ Všechny výše uvedené informace čerpám z archivních složek Archivu bezpečnostních složek, sign. 2M: 10099, 2M: 10360, 312-22-12 a 315-69-3.

⁷ Dostupné z: <https://www.wikidata.org/wiki/Q24040953>

Obr. 1. Ročenka. Plzeň 1935. Tiráž. Foto: MgA. Václav Marian.

Antonína Bardouna *Domek*. Tento ročník byl z větší části věnován českému západu, proto jsou zde uveřejněny různé umělecko-kritické statě, reprodukce či originální přílohy řady západočeských umělců. Antonín Bardoun však vypadl ze všech seznamů, ať již vyobrazení v textu nebo původních příloh. Je pravděpodobné, že v grafice dále pokračoval. V dochované korespondenci⁸ s Emilem Pacovským mu v dopise z r. 1927 sděluje, že si zakoupil měditiskařský lis a může na něm tisknout. Zmiňuje nabídku básníka Josefa Vrby ilustrovat jeho překlad z Rostanda o vzniku Marseillaisy.⁹ Zároveň zmiňuje svou snahu navštěvovat soukromou ukrajinskou školu umění prof. Maka.¹⁰ Do redakce *Veraikonu* zaslal ještě několik dalších grafik, např. v dopise

Obr. 2. Ročenka. Plzeň 1935. Grafika. Foto: MgA. Václav Marian.

z 11. listopadu 1927 zmiňuje štoček „Drábské světničky“, motiv z Českého ráje.

V jediném dopise, adresovaném Josefu Váchalovi,¹¹ zmiňuje další vzdělání na soukromých školách ve Vídni, v Praze u prof. Kutmana¹² a J. Bubeníčka¹³ a prosí o možnost návštěvy. Příkladá dva linoryty¹⁴ a linorytovou návštěvku. Zda byla jeho prosba vyslyšena, není známo.

Další jeho grafické práce jsou doloženy až z roku 1931.¹⁵ To se však již pravděpodobně chystal na další uměleckou činnost, jejíž krédo zveřejnil až v roce 1935 ve své první *Ročence*. Zde uvádí: „Zakládám soukromý, ruční lis bibliofilský. Mám nejen knihy v programu vydávati, ale i ruční práci jí dáti osobní noty. Nikdy úplně nevyplní moje přání sazeč, tiskař a vazač.“ Svě předsevzetí naplnil vrchovatou mírou. Řadí se tak k tiskařům, kteří svými lisy vytlačovali do dějin knižní kultury specifickou rýhu – Josef Portman (1893–1968) tiskl od roku 1920 v Litomyšli,¹⁶ Jaroslav Picka (1897–1957) provozoval svoji tiskárnu v Praze od roku 1928.¹⁷ Jejich produkce je samozřejmě daleko větší, a i kvalitou oba tiskaři převyšují tisky Antonína Bardouna. I když se později „proslavil“ svými komerčními knihami (rybářské příručky, kuchařky), v Plzni pravděpodobně větší známosti nenabyl, a tak unikl pozornosti nejen svých současníků,¹⁸ ale i dnešních kunsthistoriků.¹⁹

Kontakt s knihovnou Západočeského muzea, tehdy vedenou prof. Jindřichem Čadíkem²⁰, navázal A. Bardoun v roce 1935. Hned z počátku roku, totiž 28. 1., přinesl

⁸ Památník národního písemnictví, Fond Emil Pacovský, Bardoun Antonín, 10/1927–1932.

⁹ Pravděpodobně nevyšlo, v žádných katalozích nelze dohledat.

¹⁰ Ukrajinské studio výtvarných umění, po roce 1932 Ukrajinská akademie. Prof. Serhij Mako byl iniciátorem a prvním ředitelem.

¹¹ Památník národního písemnictví, Fond Josef Váchal, Bardoun František 1 ks 1934.

¹² Kutman, Jaroslav (1889–1957) – malíř, výtvarný pedagog.

¹³ Bubeníček, Jindřich (1856–1935) – ilustrátor, malíř a loutkář.

¹⁴ Jeden z nich (2 vojáci) použil v r. 1935 pro svůj tisk *Po dvaceti letech*.

¹⁵ Ve fondu knihovny Západočeského muzea je uložen černobílý oválný dřevoryt (53 × 85 mm) s vedutou Plzně. Tužkou je pod ním „Z originálního štočku tiskl ručně A. Bardoun 1931“. Další grafikou ve fondu je barevná litografie „Kunětická hora“, signovaná A. Bardoun a číslovaná 17/40. Není bohužel datovaná.

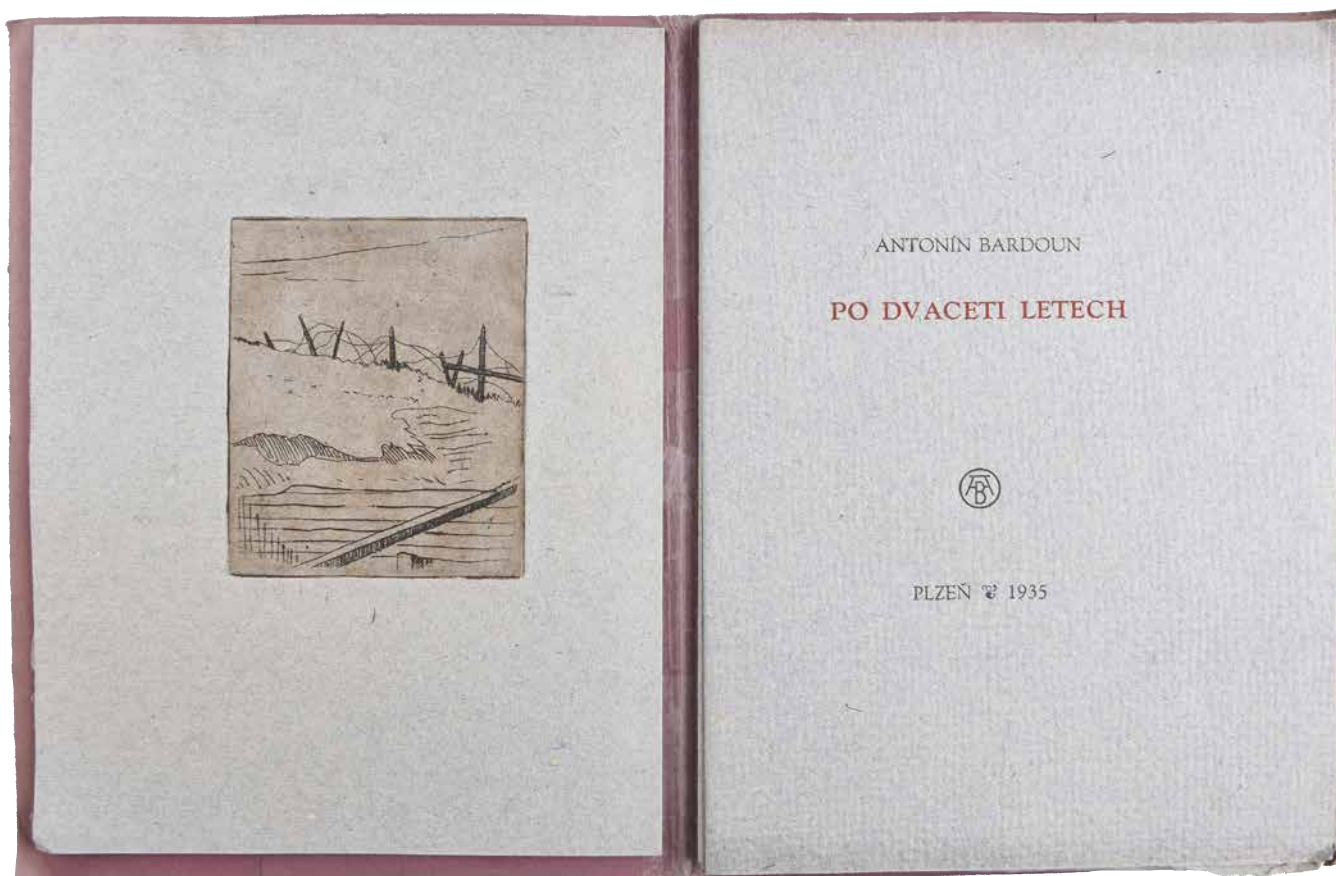
¹⁶ HUBÁČKOVÁ – ROKYTOVÁ 2018, s. 14.

¹⁷ KHEL 1967, s. [3–4].

¹⁸ Úprava české knihy v Plzni od doby J. J. Morgensäulera až do r. 1932 / Emanuel Petlan.

¹⁹ Umění českého západu, Dějiny města Plzně 3.

²⁰ Jindřich Čadík (1891–1979), prof., PhDr. – nejprve knihovník, později ředitel muzea, profesor klasické archeologie Karlovy univerzity v Praze.

Obr. 3. *Po dvaceti letech*. Plzeň 1935. Titulní strana a frontispice. Foto: MgA. Václav Marian.

do knihovny první dva svazky svých tisků. Jedním z nich byla již zmíněná *Ročenka*, v jejíž tiráži Bardoun oznamuje: „...ručně sázeno a tištěno ručním lisem 33 ručně číslovaných výtisků na holandském ručním japanu Van Gelder písmen Venezia. Pros. 1934“.

Svazek je tvořen třemi dvoulisty, volně naskládanými a vloženými do obálky z modrého papíru s chlopněmi (24,5 × 16,5 cm). Na přední straně obálky je černým tiskem uveden název „Ročenka 1935“. Exemplář je označen číslem 32. Svazek je vyzdoben jedním barevným dřevorytem, znázorňujícím dvě zelené a jednu červenou hrušku.

Černobílý dřevoryt zpodobňuje golfistu, je označen jako ukázka pro knihu *Anglická cesta*.²¹ Nepodařilo se zjistit žádné podrobnější informace nejen o autorovi, ale ani o tom, kde mohl lis, písma a ostatní zařízení pořídít.²²

Druhý svazček, trochu drobnější, má hned na titulní straně uvedeno vrocení 1934. Je pravděpodobné, že *Ročence* předcházela. Má název *In memoriam Edith Jandové*. Verše napsal plzeňský básník Josef Vrba²³, který byl téměř stejně starý jako Bardoun. V Národních autoritách²⁴ je připomenuta u jeho jména poznámka železničář. Jelikož i Bardoun byl železničářským úředníkem, jedná se nejspíše o kolegu ze zaměstnání. V impresu je oznámeno, že bylo vydáno 10

soukromých a podepsaných výtisků. Rukou pak dopsáno „Čís. 9“ a připojeny podpisy A. Bardouna a Josefa Vrby. Svazek je tvořen čtyřmi sešitými dvoulisty, vloženými do obálky z černého papíru s chlopněmi (15 × 11 cm). Na přední straně obálky je tiskem proveden tmavě červený trojúhelník s černým kalichem uvnitř. K osobnosti Edith Jandové se kromě toho, že se jednalo o předčasně zemřelou dívku, další informace nepodařily zjistit.²⁵

Koncem roku 1935 přinesl Bardoun darem do knihovny další dva svazky svých tisků. Jako třetí soukromý tisk je označen obsáhlejší svazek (24 × 17,5 cm) *Po dvaceti letech*, jehož autorem je sám Bardoun.

Jde o sbírku veršů inspirovaných vzpomínkami na první světovou válku. Svazek je tvořen čtyřmi složkami, přičemž první a poslední složka je pouze jeden dvoulist. Druhá a třetí složka má vždy dva dvoulisty. Složky jsou volně vloženy do obálky z cihlově červeného papíru s chlopněmi. Přední stranu obálky zdobí linoryt (autor jej v tiráži označuje jako linořez), znázorňující padlého vojáka a jeho koně, stojícího nad ním. Tisk je vypraven nejbohatěji z dochovaných svazků. Kromě linorytu na obálce následuje na straně 3 dřevoryt (37 × 29 mm) zobrazující zvednutou ruku s mečem. Stejný dřevoryt se opakuje ještě na straně 6 (rub titulní strany).

²¹ Knihu s tímto názvem Bardoun pravděpodobně nevydal. V roce 1938 vydal titul *Obrázky z Anglie*, v němž ovšem zmíněný dřevoryt uveden nebyl.

²² Dle souborného katalogu Caslin je *Ročenka* uložena v Národní knihovně (2 exempláře) a v SVK PK v Plzni.

²³ Josef Vrba, JUDr. (1892–1957) – právník, železniční rada, básník.

²⁴ Národní autority ČR, dostupné z: <https://autority.nkp.cz/>

²⁵ Tento titul je uložen pouze v naší knihovně.

Obr. 4. Po dvaceti letech. Plzeň 1935. Grafika. Foto: MgA. Václav Marian.

Na straně 4 je lept (97 × 78 mm), v tiráži označen jako „Zákopy na Černé Klevě“²⁶.

Na straně 9 je dřevoryt (95 × 55 mm), v tiráži pod názvem „Vojenský hřbitůvek u Jasiny“²⁷. Na straně 13 je další dřevoryt (96 × 65 mm) s vyobrazením dvou vojáků. Jeden z nich leží a druhý byl právě zasažen. Strana 17 je vyzdobena dalším dřevorytem (94 × 98 mm) s námětem právě probíhajícího vojenského útoku. Poslední dřevoryt (29 × 33 mm) je na straně 20 s obrázkem přefříznutého bochníku chleba s nožem. V tiráži Bardoun oznamuje, že svazek je tištěn písmem Veneziana na „Losínský“ papír a že vydal celkem 63 výtisků ručním lisem. Svazek je označen jako číslo 63. Pod tiráží je Bardounův podpis.²⁸

Dalšími svazky jsou drobné texty *Jan Beštlák: vzpomínka na dobrého člověka*. Do muzejní knihovny je daroval ve dvou variantách. Prvá má na titulním listu uvedeno: „Nový rok 1936 / bez nepřátel / přeje A. Bardoun“, pod

textem je označení „Prášilský papír“. Následují dvě strany textu. Na 6. straně je dřevoryt (67 × 18 mm) s vyobrazením štíhlého člověka. Druhá varianta má stejný dřevoryt na místě titulní strany a na 6. straně malou tiráž, v níž Bardoun oznamuje „Čtvrtý soukromý tisk k Novému roku 1936“²⁹, pod tím Bardounova značka³⁰ a označení „Prášilský papír“. Obě varianty mají shodně 8 stran, jsou tvořeny dvěma bledě modrými dvoulisty.³¹

V roce 1936 daroval Bardoun knihovně jen jeden svazek *Farské kuchařky*, v podtitulu označené jako píseň. Zda se jedná o motiv z lidového veršování, či je autorem opět Bardoun, nelze potvrdit. Nicméně půvabné ilustrace jsou Bardounovou prací, jak sám v tiráži přiznává, i když přesná formulace zní: „Dřevoryty ručně koloroval AB“. Svazek je tvořen třemi dvoulisty, má tedy celkem 12 stran. Tisk je černočerný. Na titulní straně a dále pod každým čtyřverším je tiskařská ozdůbka. Na straně 6 a 7 jsou dva dřevoryty. Na prvním (75 × 59 mm) farář nadzdvihává kuchaře sukni, na druhém (60 × 74 mm) jsou dvě postavy v posteli pod peřinou. Oba dřevoryty jsou ručně kolorované. V tiráži autor oznamuje, že jde o soukromé vydání „60 výtisků na ručním Losinu. Dřevoryty ručně koloroval AB“, pod tím podpisem A. Bardoun a níže tištěný rok 1936.

Až po třech letech, opět v lednu roku 1939, přinesl pan Bardoun do muzejní knihovny další dar, a to opět dva svazky. První je datován rokem 1938 a jsou to verše Petra Bezruče *Vítr otec, voda matka*. Jde v podstatě o dva dvoulisty vložené do obálky a svázané ve hřbetu. Na stránce 3 je dřevoryt krokodýla (19 × 24 mm) a podpis Petra Bezruče s datací 12/1 39. Čtvrtá strana je vyzdobena kolorovaným dřevorytem (95 × 37 mm) břehu potoka s dvěma vrbami. Báseň je vytištěna na páté straně. Šestá stránka je určena tiráží. Nahoře Bardoun oznamuje: „Soukromý tisk. Plzeň 1938.“, pod tím tiskařská ozdůbka. Ve spodní části je nejprve podpis perem „ABardoun“, pod ním: „93 výtisků na losínském papíře, 6 na japonu vydal a na ručním lisu s jedním dřevorytem vytiskl A. Bardoun.“ Zakončeno symbolem pro odstavce. Jde o největší počet exemplářů jednoho titulu a je to pravděpodobně způsobeno věhlasem autora. Nepodařilo se mi bohužel zjistit žádnou korespondenci mezi Bardounem a Bezručem, i když je její existence dosti pravděpodobná, jelikož Bezručovi vytiskl další dvě knižičky.

Dalším tiskem, a bohužel posledním, který Bardoun knihovně v roce 1939 daroval, je obsáhlé vyprávění *Obrázky z Anglie*.³² I ten je datován rokem 1938 a je vyzdoben čtyřmi dřevoryty, z toho jedním kolorovaným. Tvořen je pěti složkami, z čehož první a poslední je vybavena jen jedním dvoulistem. Druhá až čtvrtá je složena ze dvou dvoulistů. Tisk má tedy celkem 32 stran. Složky jsou vloženy do obálky s chlopněmi z černého papíru. Titulní strana je tvořena v horní části

²⁶ Hora ve východní části Zakarpatské Ukrajiny.

²⁷ Jasiňa je městečko ve východní části Zakarpatské Ukrajiny.

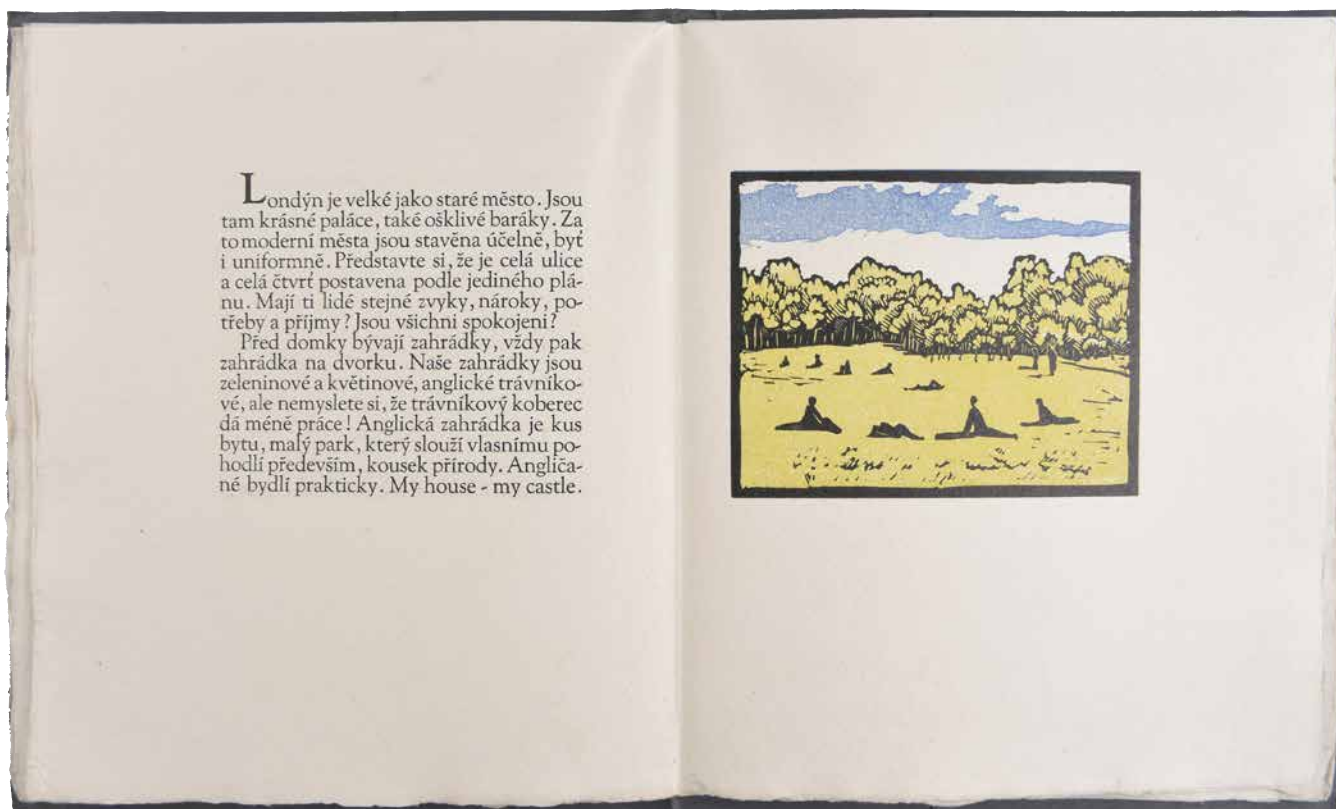
²⁸ Svazek mají v Národní knihovně (3 exempláře), Moravské zemské knihovně, Knihovně města Ostravy a SVK PK.

²⁹ Předpokládám, že jako novoročenka k roku 1936 byl tisk uskutečněn ještě roku 1935.

³⁰ Poprvé se objevila již v *Ročence*, pak v druhé variantě tisku *Jan Beštlák* a naposledy v titulu *Po dvaceti letech*, všechny z roku 1935. Značka je tvořena kruhem, v němž je zakomponován monogram AB.

³¹ Uloženo v Národní knihovně, Národním muzeu, Muzeu Kroměřížska, SVK PK, Moravské zemské knihovně, Vědecké knihovně v Olomouci a v naší sbírce.

³² Krom jiných knihoven (Národní knihovna 3 exempláře, SVK PK 2 exempláře) je tento svazek uložen i v Knihovně kongresu ve Washingtonu.

Obr. 5. Obrázky z Anglie. Plzeň 1938. Textová strana a grafika. Foto: MgA. Václav Marian.

názvovými údaji „A. Bardoun / Obrázky z Anglie“, pod tím je podpis perem „A. Bardoun“, o něco níže tiskařská ozdůbka a pod ní „Soukromý tisk se 4 dřevoryty – Plzeň – 1938“. Text začíná na straně páté, na straně deváté je první dřevoryt (95 × 120 mm), v tiráži pojmenovaný „Moře u Alnmouthu“. Strana sedmnáct je ozdobena barevným dřevorytem (96 × 120 mm) s názvem „Londýnský St. James park“.

Strana dvacet pět přináší poslední dřevoryt (95 × 100 mm) „Anglická krajina“. Na straně dvacet osm uzavírá autor svoje vyprávění příhodnými verši, které s dovolením ocitují:

Nejdu do ciziny,
abych tam srdce ztratil,
rozum – pak se vrátil,
doma na vše naplil.
Je to jen svět jiný!

Verše doprovodil malým dřevorytem (25 × 19 mm) s vyobrazením plachetnice na moři. Tiráž, krom názvů dřevorytů, oznamuje: „Losínský papír. Písmo Veneziana. / 35 výtisků na ručním lisu.“ Pod tím „Číslo 32“. Jeho vyprávění je vtipné, zajímavé jsou zvláště postřehy o bibliofilích, zejména o těch, které v Londýně nakoupil.³³

Z průzkumu Bardounových tisků, uložených v SVK PL, bylo zjištěno, že pochází z Knihovny Historického muzea

v Plzni,³⁴ Je tedy pravděpodobné, že stejně jako docházel do Knihovny Uměleckoprůmyslového muzea, tak nosil své tisky i do Knihovny Historického muzea (obě knihovny sídlily ve stejné budově).

Posledním svazkem, který má charakter bibliofilských tisků je *Vlčejn: soubor dřevorytů* (23 × 20 cm), vyprávění o blízkém hradu, doprovázené dřevoryty, většinou kolorovanými. Podle poznámky u prvního listu (1/12), bylo vydáno v roce 1940 asi 12 výtisků.³⁵ U tisku zcela chybí tiráž, a tak postrádáme údaje o druhu písma a papíru, obvyklé u předcházejících svazků. Čtyři strany textu doprovází čtyři dřevoryty, další je umístěn jako frontispice a poslední je na obálce. Všechny mají za námět nedaleký hrad Vlčejn.³⁶ Grafické listy jsou signované a frontispice má navíc označení pořadí tisku. Velikost dřevorytů je 90 × 67 mm, frontispice je o málo větší 108 × 90 mm. Jde pravděpodobně o poslední plzeňský tisk, jelikož již v roce 1942 (30. 4.) je hlášen na trvalý pobyt v Praze na Žižkově.

Z roku 1945 se dochovaly dva svazečky. Jde opět o spolupráci s Petrem Bezručem, kterému Bardoun vydal básně *Dvě děvuchy* a *Lysá hora* a doprovodil je svou ilustrací. Svazek vyšel v nákladu 77 výtisků.³⁷ Druhý svazek pravděpodobně nemá žádnou tiráž, jen název psaný Bezručem *Velikonoce 1945* a *Nový rok 1945*, doprovázené grafikou

³³ *Animula* / T. S. Eliot; ilustrovala Gertrude Hughes-Stanton. London: Faber & Faber, 1929, tištěno v Curwen Press, 400 ručně číslovaných výtisků, výtisk č. 274.

³⁴ Knihovna Historického muzea byla v roce 1948 zabrána pro potřeby nově založené Státní vědecké knihovny v Plzni.

³⁵ Dochován je bohužel pouze v SVK PK v Plzni.

³⁶ Vlčejn je zřícenina hradu v obci Vlčejn, nedaleko od Blovic v okrese Plzeň-jih.

³⁷ Svazek je uložen v NK, MZK, Knihovna SZM a je digitalizovaný.

Obr. 6. *Vítr otec, voda matka*. Plzeň 1938. Titulní strana a frontispice. Foto: MgA. Václav Marian.

Antonína Bardouna. V katalogu je uvedeno místo vydání Praha, ale na obrázcích, které jsem z MZK získal, nic podobného není. Nedochovala se bohužel ani žádná korespondence s P. Bezručem, i když v tom počtu tisků by bylo možno nějakou korespondenci předpokládat.

Za zmínku stojí i Bardounova společenská aktivita. Od roku 1930 byl členem Spolku českých bibliofilů. Je zaznamenán mezi přispěvateli k vydání soukromého tisku *Ponocný* od Jana Čepa.³⁸ Sám se k dokumentech³⁹ hlásí k Spolku exlibristů, Hollaru a Sdružení výtvarníků.

Pro zajímavost lze připojit, že Bardoun se objevuje jako autor u knih se zcela odlišnou tematikou. Již v roce 1936 vydal v pražském nakladatelství A. Neubert první příručku *Chytání ryb přívlačnou udicí*. V ní uveřejnil, krom jiných ilustrací, také svůj portrét jako rybáře. Jde o jedinou zachovanou Bardounovu podobiznu. V roce 1937 vydal příručku *Chytání ryb suchou muškou*. U ní lze nalézt v katalogu poznámku, že obsahuje mnoho (34) vyobrazení a autorovy kresby. V témže nakladatelství mu v roce 1938 vyšla další kniha, *Nové metody chytání ryb: nová škola lovu citlivou udicí s antenním splávkem*. Poslední titul z této oblasti,

Petr Bezruč

Vítr otec, voda matka.

Pohybů rychlých se střežu
naproti nejistým stržím,
stojím na podmytém břehu,
práchnivé vrby se držím.

Vítr-li dolů mne srazí,
-třeše mi týlem i míchou-
voda-mát' pod pustou hrází
ponese v mohyly tichou.

Chytání udicí a úprava ryb (Marešovy příručky; svazek 5), byl zjištěn k roku 1941 u plzeňského vydavatele Theodora Mareše a ho Bardoun napsal spolu s M. M. Poláčkovou

Z dochovaných bibliofilských svazečků lze hodnotit Bardouna jako tiskaře, autora, grafika i jako knižního úpravce. Pozoruhodné jsou jeho styky s Petrem Bezručem, jemuž vytiskl 3 bibliofilské tisky. Je proto s podivem, že i když byl členem SČB a v oblasti bibliofilie se aktivně projevoval, základní dílo Sáňkův soupis zaznamenává pouze tři tisky Antonína Bardouna (2284, 2285, 5597).

Na závěr ještě uvádím výskyt Bardounových tisků v zahraničí. Vyhledával jsem je přes různé servery, nejčastěji přes KVK.⁴⁰ Byl identifikován jeden plzeňský tisk *Chytání udicí a úprava ryb* v Německé národní knihovně (sign. SA 50416 – 5) a dva kusy exlibris v Polské národní knihovně. Jeden je značen jako barevný dřevoryt (4,5 × 5,6 cm), vytvořený roku 1944, a druhý jen jako dřevoryt (4,3 × 3,1 cm), datovaný po roce 1901.⁴¹

Bylo proto snahou mého uvedeného příspěvku představit jeho dílo širší veřejnosti a zasadit jej v komparaci s plzeňským kulturním životem do dějin knižní kultury.⁴²

³⁸ Sáňka 2799, byl vydán Spolkem českých bibliofilů roku 1935 pro účastníky XI. bibliofilského večera, konaného v sobotu dne 9. listopadu 1935.

³⁹ Viz strana 1.

⁴⁰ Karlsruher Virtueller Katalog. Dostupné z: <https://kvk.bibliothek.kit.edu/>

⁴¹ Jedná se patrně o chybu, v roce 1901 bylo Bardounovi 7 let, pravděpodobně začal s grafikou o hodně později.

⁴² ŠEDO 2018, s. xxxvi–xxxvii.

Seznam použité literatury:

HUBÁČKOVÁ – ROKYTOVÁ 2018: HUBÁČKOVÁ, Vilma – ROKYTOVÁ, Bronislava (edd.). *Josef Portman: (1863–1968): na pomezí bibliománie*. Praha: Arbor vitae societas, Památník národního písemnictví, 2018.

JINDRA 2010: JINDRA, Petr (ed.). *Umění českého západu: Sdružení západočeských výtvarných umělců v Plzni 1925–1951: památce Lea Meisla*. Řevnice: Arbor vitae ve spolupráci se Západočeskou galerií v Plzni, 2010.

KHEL 1967: KHEL, Richard. *Jaroslav Picky: tiskařský lis Jaroslava Picky, českého amatérského knihtiskaře: výstava k 70. výročí jeho narození a k 10. výročí úmrtí Muzeum knihy Žďár nad Sázavou 1967*. Žďár nad Sázavou: Muzeum knihy, 1967.

PETLAN 1933: PETLAN, Emanuel. Úprava české knihy v Plzni od doby J. J. Morgensäulera až do r. 1932. In: *Ročenka československých knihtiskařů*. Roč. 16. V Praze: Spolek faktorů knihtiskáren, 1933, s. 19–32, obrazová příloha.

SKÁLA 2018: SKÁLA, Adam (ed.). *Dějiny města Plzně. 3, (1918–1990)*. Plzeň: Město Plzeň, 2018.

ŠEDO 2018: ŠEDO, Ila (ed.). *Soupis bibliofilů a vzácných tisků Západočeského muzea v Plzni*. Plzeň: Západočeské muzeum v Plzni, 2018. Fontes bibliothecarum Musei Plznensis; volumen 4.

Elektronické zdroje:

Porta fontium. Bavorsko-česká síť digitálních historických pramenu [online]. Státní oblastní archiv v Plzni. [Cit. 31. 1. 2023]. Dostupné z: <https://www.portafontium.eu/>
Karlsruher Virtueller Katalog [online]. Karlsruher Institut für Technologie. [Cit. 31. 1. 2023]. Dostupné z: <https://kvk.bibliothek.kit.edu/>
Národní autority ČR [online]. Národní knihovna České republiky. [Cit. 31. 1. 2023]. Dostupné z: <https://autority.nkp.cz/>

Ila Šedo

Západočeské muzeum v Plzni
Knihovna
Kopeckého sady 2
301 00 Plzeň